

Echo Sanktuarium
ECHO SANKTUARIUM
www.sanktuarium.pl

Matki Bożej w Cudy Wielmożnej Pani Poznania na Górze Przemysła w Poznaniu

nr 92 /wrzesień/ 2017

Z DZIEJÓ W KORONOWANYCH WIZERUNKÓ W MARYJNYCH W POLSCE ORAZ NA KRESACH DAWNEJ RZECZYPOSPOLITEJ

Zbliżamy się do uroczystych obchodów 50-lecia koronacji obrazu Matki Bożej w Cudy Wielmożnej Pani Poznania w Sanktuarium oo. Franciszkanów na Górze Przemysła w Poznaniu, które będą miały miejsce w 2018 roku. Warto więc już teraz przywołać, ważną dla Kościoła, problematykę i znaczenie koronacji cudownych wizerunków maryjnych oraz wspomnieć często skomplikowane losy wybranych obrazów Matki Bożej (tym razem z terenów dawnych Kresów Rzeczypospolitej).

Decyzją Senatu RP rok 2017 został ogłoszony **Rokiem Koronacji Obrazu Matki Bożej Częstochowskiej**. Aktu koronacji obrazu dokonano dnia 8 września 1717 r. Na uroczystość przybył król August II Mocny, senatorowie, posłowie, biskupi oraz 200-tysięczna rzesza pielgrzymów, którzy nie pomieścili się w obrębie murów klasztornych. W dniu koronacji, w święto **Narodzenia Matki Bożej** przeniesiono Cudowny Obraz z kaplicy do bazyliki, gdzie wśród odgłosów wystrzałów armatnich i śpiewu hymnu „Magnificat” arcybiskup chełmski Krzysztof Jan Szembek nałożył koronę najpierw Najświętszej Matce, potem Dzieciątku. Jak podają źródła historyczne, uroczystość zjednoczyła w przygotowaniu i akcie koronacyjnym króla Augusta II, posłów i senatorów Rzeczypospolitej, duchowieństwo i szlachtę, była ogólnonarodową manifestacją wiary. Koronacja Obrazu stała się okazją do wielkiego dziękczynienia Matce Bożej Jasnogórskiej za Jej opiekę nad polskim narodem, wpisała się w ciąg bezprecedensowych wydarzeń związanych z czią oddawaną Maryi w Rzeczypospolitej. Jasna Góra, duchowa stolica Polski, ale także jedno z najważniejszych miejsc kojarzonych z polskością, zarówno w Kościele powszechnym, jak i na całym świecie. Śluby królewskie **Jana Kazimierza** w katedrze lwowskiej dnia 1 kwietnia 1656 r. jak i akt koronacji jasnogórskiego obrazu stały się fundamentem i wzorem dla kolejnych, podobnych takich aktów niezwykle ważnych dla Kościoła w Polsce.

Warto pamiętać, że cześć oddawana świętym wizerunkom należy do wczesno-chrześcijańskiej tradycji Kościoła, który naucza, że przedmiotem kultu powinny być nie tylko wizerunki krzyża, ale również święte obrazy z wyobrażeniem Jezusa Chrystusa, Świętej Bogarodzicy, godnych czci aniołów oraz świętych. Im częściej bowiem wierni spoglądają na ich plastyczne wyobrażenie, tym bardziej są zachęceni do wspomniania i miłowania prawzorów, do oddawania im czci i pokłonu, chociaż nie adoracji, która według wiary należy się wyłącznie Boskiej naturze. W ten sposób przez święte obrazy, czcimy Chrystusa i oddajemy szacunek świętym, których one wyobrażają. Zwyczaj koronowania słynących łaskami wizerunków Madonny jest pielęgnowany dla podkreślenia ich godności i autentyczności kultu, jest jednym z przejawów oddawanej Jej czci. Koronacja obrazu maryjnego jest w pierwszym rzędzie przejawem wdzięczności i miłości ludu Bożego względem Maryi, która swą macierzyńską opieką otacza ludy i narody. Jest również wezwaniem do wdzięczności za otrzymane za jej pośrednictwem łaski i dobrodziejstwa Boże, których tak wiele otrzymują czciciele Maryi. Natomiast umieszczenie koron na wizerunku przedstawiającym Matkę Bożą z Dzieciątkiem Jezus oznacza najwyższe uwielbienie, cześć i hołd. Przez koronację obrazów sanktuaria maryjne otrzymały nadzwyczajne wyróżnienie Kościoła.

Powszechnie przyjmuje się, że pierwszym koronowanym, za zgodą Stolicy Apostolskiej, wizerunkiem Matki Bożej w Polsce (i zarazem pierwszym poza granicami Włoch) była wspomniana cudowna ikona Najświętszej Maryi Panny na Jasnej Górze.

Po II wojnie światowej Polska utraciła prawie połowę przedwojennego terytorium – czyli Kresy Wschodnie. W tych dramatycznych okolicznościach społeczność polska opuszczając rodzinne strony wywoziła ze sobą także przedmioty kultu religijnego: święte obrazy, krzyże, relikwiarze. Opuszczane przez Polaków kościoły były dewastowane, zamieniane na magazyny, muzea ateizmu, sale kinowe i koncertowe. Zacierano ślady polskości i katolicyzmu.

Wojenne i powojenne dzieje poszczególnych obrazów były różne. Uratowane obrazy czy rzeźby, poza funkcją kultową, są dla Polaków ze Wschodu niejako pomostem łączącym ich z miejscem

urodzenia lub pochodzenia przodków. Wizerunki Matki Bożej związane z Kresami koronowane były w różnych okresach historycznych. Madonny Kresowe mają rozmaite imiona, które podkreślają życzliwość dla modlącego się człowieka, a więc: Matka Boska Pocieszenia, łaskawa, Nieustającej Pomocy. Imiona związane były z akcesoriami zdobiącymi obrazy: Szkaplerzna, Różańcowa, z Różą. Często też łaskami słynące wizerunki Matki Bożej posiadają nazwy toponimiczne, związane z miejscem, w którym się znajdują i są otoczone czcią.

Z dziesięciu koronowanych obrazów Madonn w okresie międzywojennym na terenach dawnej Rzeczypospolitej pozostały tam: cztery na Litwie (w Trokach, Szydłowie i dwa w Wilnie), cztery na Ukrainie (w Łucku, Berdyczowie, w Międzyrzeczu Ostrogskim i w Poczajowie), dwa na Białorusi (w Białyniczach i Żyrowicach). Pozostałe przywieziono do Polski po 1945 roku i często są określane mianem „Wygnanek”. Zastępują one na ciągłość kultu, dlatego też wokół nich powstały nowe sanktuaria maryjne.

Poniżej wymienione zostały wizerunki Matki Bożej pochodzące z terenów dawnej Rzeczypospolitej (a obecnie Ukrainy). Z tej liczby, 17 obrazów było koronowanych przed II wojną światową. Cztery łaskami słynące wizerunki przywieziono po wojnie z Kresów (z Łopatynia, Łyśca, Mariampola i Tartakowa), a były koronowane na terenie dzisiejszej Polski i znajdują się we wsi Wójcice na Dolnym Śląsku, w Gliwicach, we Wrocławiu i we wsi Łukawiec koło Lubaczowa.

Koronowane obrazy Najświętszej Maryi Panny na Kresach dawnej Rzeczypospolitej (dzisiejsza Ukraina)

Matka Boża Pocieszenia z Sokala - koronacja: 08.09.1724 r, Sokal nad Bugiem (Ukraina), kościół oo. Bernardynów. Czwarty obraz koronowany na ziemiach Rzeczypospolitej, po obrazie Matki Bożej w Częstochowie, Matki Bożej Trockiej i Matki Bożej Kodeńskiej. Po II wojnie obraz trafił do kościoła oo. Bernardynów w Krakowie, od 2002 r. w Hrubieszowie. Kopia znajduje się w akademickim pobernardyńskim kościele p.w. św. Anny w Warszawie.

Podkamieńska Pani – Matka Boża Podkamieńska – koronacja: 15.08.1727 r; Podkamień (Ukraina). Obraz związany z Janem III Sobieskim, który chciał stworzyć drugą Częstochowę. Po II wojnie obraz uratowano ze sprofanowanego w czasie napadu UPA klasztoru na Podkamień. Przewieziony najpierw do Lwowa, potem do Krakowa. W roku 1959 razem z oo. Dominikanami z okolic Wołyńca obraz trafił do Wrocławia, do kościoła p.w. św. Wojciecha.

Matka Boża Różańcowa – koronacja: 08.09.1749 r; Łuck (Ukraina), kościół oo. Dominikanów, sanktuarium się odrodziło. W 1794 r. w wielkim pożarze miasta kościół spłonął. Obraz uratowano i umieszczono w jedynym ocalałym kościele oo. jezuitów. Niestety spłonął w pożarze w 1925 r.

Zwycięska Matka Boża Różańcowa – koronacja: 01.07.1751 r, Lwów (Ukraina), do II wojny światowej obraz wisiał w głównym ołtarzu kościoła oo. Dominikanów p.w. Bożego Ciała. Po II wojnie dominikanie zmuszeni zostali do opuszczenia Lwowa. Cudowny obraz znalazł się w Gdańsku w kościele dominikańskim p.w. św. Mikołaja. W 1994 r. w ołtarzu głównym lwowskiego kościoła umieszczono jego kopię.

Fot. 1 Lwów – kościół p.w. Bożego Ciała, w ołtarzu głównym kopia obrazu Matki Bożej Różańcowej

Matka Boża Berdyczowska – Wołyńska Jerozolima – koronacja: 16.07.1756 r; Berdyczów (Ukraina) . Od XVII w. było to największe katolickie sanktuarium maryjne. Obecnie się odrodziło, przywrócono je oo. Karmelitom. Jest ogłoszonym **Ukraińskim Sanktuarium Narodowym**. Zaginął w 1941 r. obecny jest jego wierna kopia. Inne kopie obrazu Matki Bożej Berdyczowskiej są w Warszawie w kościele p.w. Matki Bożej Zwycięskiej na Kamionku, kościele p.w. Przemienienia Pańskiego w Łodzi, kościele p.w. Trójcy Świętej w podwarszawskich Ząbkach, w kościele parafialnym w Jaworzu koło Bielska Białej oraz kościele garnizonowym w Inowrocławiu.

Matka Boża Poczajowska - koronacja: 08.09.1773 r; Poczajów (Ukraina) Sobór Zaśnięcia Matki Bożej w Ławrze Poczajowskiej. Ikona Matki Bożej w Ławrze Poczajowskiej należy do najbardziej czczonych wśród Słowian. Sanktuarium w rękach prawosławnych. Kopia znajduje się w Warszawie u o.o. Bazylianów przy ul. Miodowej.

*Fot. 2. Ławra Poczajowska -
Matka Boża Poczajowska*

Matka Boża Łaskawa nazywana **Śliczną Gwiazdą Miasta Lwowa** - koronacja: 12.05.1776 r; Lwów (Ukraina). Od 1765 r. znajdował się w katedrze łacińskiej we Lwowie. Obecnie jest tam kopia. Przed tym obrazem król Jan Kazimierz składał pamiętne śluby królewskie. W 1946 r. obraz przewieziony do Krakowa. W 1974 r. umieszczony w głównym ołtarzu prokatedry w Lubaczowie. W 1980 r. poddano go gruntownej konserwacji, wykonano dwie wierne kopie, oryginał złożono w skarbcu katedry na Wawelu. Pierwszą kopię wizerunku przeznaczoną do prokatedry w Lubaczowie ukoronował na Jasnej Górze papież Jan Paweł II w 1983 r., drugą do katedry we Lwowie, Jan Paweł II koronował w 2001 r. we Lwowie. **Oryginał obrazu przechowywany jest jako wielka relikwia narodowa w skarbcu katedry wawelskiej, wśród szczególnie cennych pamiątek narodowych.**

*Fot. 3. Lwów – Bazylika Archikatedralna
p.w. Wniebowzięcia NMP
– Matka Boża Łaskawa
- Śliczna Gwiazda Miasta Lwowa*

Matka Boża Bołszowiecka - koronacja: 15.08.1777 r; Bołszowice (Ukraina) W 2001 r. kościół i klasztor przekazano oo. Franciszkanom. Po likwidacji klasztoru po II wojnie światowej cudowny obraz o.o. Karmelici przywieźli do Krakowa. Od 1968 r. znajduje się w najstarszym kościele p.w. św. Katarzyny w Gdańsku

Matka Boża Łatyczowska - koronacja: 04.10.1778 r; Łatyczów (Ukraina) klasztor oo. Dominikanów. Obecnie obraz jest w Lublinie w kościele p.w. Matki Bożej Różańcowej. Od 2006 r. w Łatyczowie znajduje się jego kopia. Druga kopia znajduje się w kościele p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP w Warszawie.

Wołyńska Uzdrowicielka – Matka Boża „Dająca Życie” - koronacja: 15.08.1779 r, Międzyrzec Ostrogski (Ukraina) Cerkiew p.w. Świętej Trójcy, sanktuarium w gestii prawosławnych. Cerkiew w Międzyrzeczu była czynna w II Rzeczypospolitej oraz po przyłączeniu Wołynia do ZSRR, będąc

siedzibą parafii. Po 1991 r. powstał męski prawosławny klasztor zajmujący obiekty dawnego klasztoru franciszkańskiego.

Matka Boża Pocieszenia – koronacja: 28.05.1905 r; Lwów (Ukraina), kościół oo. Jezuitów, jeden z największych we Lwowie. Obecnie od 2011 r. kościół został otwarty jako greckokatolicka świątynia garnizonowa p.w. Ś.Ś. Piotra i Pawła. W 1946 r. Jezuici, opuszczając Lwów, zabrali ze sobą obraz do Krakowa. W 1974 r. przeniesiono go do wrocławskiej parafii p.w. św. Klemensa Dworzaka. Obraz Matki Bożej Pocieszenia ogłoszono **Patronką Robotników i Solidarności**.

*Fot. 4. Lwów – kościół p.w.
św. Piotra i Pawła
– Matka Boża Pocieszenia*

Matka Boża Kochawińska – Matka Dobrej Drogi – koronacja: 15.08.1912 r; Kochawina (Ukraina). Po II wojnie kościół sprofanowano, budynki zamieniono na magazyny. Obecnie obraz znajduje się w Sanktuarium Matki Bożej Kochawińskiej w Gliwicach. Od 1991 r. świątyni w Kochawinie przywrócono dawny charakter. Powstała parafia pw. św. Gerarda, którą opiekują się oo. Redemptoryści z cerkwi greckokatolickiej.

Matka Boża Rudecka – Matka Boża Bieszczadzka – koronacja: 08.09.1921 r; Rudki k. Lwowa (Ukraina). Po wojnie kościół został zamknięty, był magazynem żywności. W 1946 r. obraz wywieziony do Przemyśla. Obecnie obraz znajduje się w Jasieniu k. Ustrzyk Dolnych w Sanktuarium Matki Bożej Bieszczadzkiej. W 1995 r. kopia powróciła do Rudek na Ukrainie.

Niepokalana Dziewica Różańcowa (Matka Boska Żółkiewska) koronacja: 06.10.1929 r; Żółkiew (Ukraina) kościół oo. Dominikanów p.w. Wniebowzięcia NMP. W 1945 r. Dominikanie musieli opuścić Żółkiew i zabrali ze sobą obraz, który przechowywali kolejno w Borku Starym koło Rzeszowa i w klasztorze krakowskim. Od 1994 r. obraz znajduje się w nowym kościele oo. Dominikanów p.w. św. Dominika w Warszawie na Służewcu.

Matka Boża Łaskawa Ormiańska - koronacja: 30.05.1937 r, Stanisławów (Iwanofrankowsk – Ukraina) kościół ormiański. Obraz po II wojnie światowej został przewieziony do Gdańska. Znajduje się parafii św. Apostołów Piotra i Pawła przy ul. Żabi Kruk.

Matka Boża Nieustającej Pomocy - koronacja: 25.06.1939 r, Lwów (Ukraina) Kościół p.w. Matki Boskiej Gromniczej – najstarszy katolicki kościół Lwowa. Po zakończeniu II wojny światowej Siostry Karmelitanki zostały wysiedlone ze Lwowa, zabrały obraz osiedlając się w Kaliszu. Ikona znajduje się w klasztorze Sióstr Karmelitanek, umieszczona w publicznej kaplicy.

*Fot. 5. Lwów – kościół p.w.
Ofiarowania Pańskiego,
Matka Boża Nieustającej Pomocy*

Matka Boska Jazłowiecka – Biała Pani - koronacja: 09.07.1939r, Jazłowiec (Ukraina). Posąg znajdował się

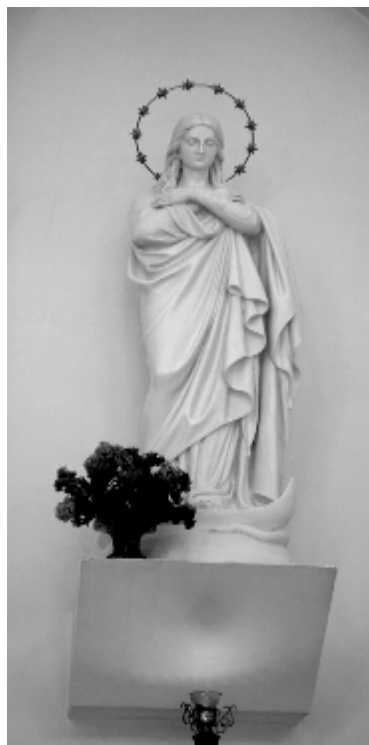
w kaplicy zgromadzenia Sióstr Niepokalanek, obecnie w Jazłowcu znajduje się kopia cudownej figury. W 1946 r. Siostry Niepokalanki przewiozły cudowny posąg do klasztoru w Szymanowie (nieopodal Niepokalanowa). Kopie cudownego posągu znajdują się także na Mazowszu m.in.: pod Łomiankami we Wrzosowie, w Warszawie w klasztorze Sióstr Rodziny Maryi.

Matka Boża Łopatynska – Matka Pocieszenia (Tułaczki Wojennej) koronacja: 10.08.1986 r; Łopatyn (Ukraina). Na Kresach Wschodnich było to sanktuarium maryjne, do którego pielgrzymowali liczni wierni. Obraz po paru latach tułaczki, poprzez Lipniki k. Rudnika i Przendzelę k. Rzeszowa trafił, wraz z łopatynskim proboszczem ks. Franciszkiem Byrne i ok. 800 wygnańcami z polskiego Wschodu do niewielkie wsi w powiecie nyskim, Wójcic nad Nysą Kłodzką, na Dolnym Śląsku. **Wójcice stały się Sanktuarium Maryjnym dla wygnańców kresowych.** W 1991 r. parafianie z Wójcic ofiarowali kopię obrazu przywróconemu katolikom kościołowi w Łopatynie.

Najświętsza Maryja Panna Łysiecka - Matka Boża Ormiańska - koronacja: 03.09.1989 r; Łysiec k. Stanisławowa (Ukraina). W 1945 r. ostatni proboszcz ormiański w Łyścu opuszczając miasto zabrał ze sobą obraz. Od 1950 r. znajduje się w kościele p.w. św. Trójcy w Gliwicach. Podczas koronacji obrazu Matce Bożej powierzono cały naród ormiański zamieszkały w Polsce, Armenii i na emigracji.

Matka Boża Zwycięska z Mariampola - koronacja: 10.09.1989 r. Mariampol (Ukraina), kościół p.w. Trójcy Świętej. W 2001 r. Mariampol otrzymał kopię obrazu, która została umieszczona w cerkwi. Po II wojnie światowej obraz został przewieziony przez ostatniego proboszcza do Głubczyc, a w 1951 r. trafił do Wrocławia. Cudowny wizerunek znajduje się obecnie w Sanktuarium Matki Bożej Zwycięskiej we wrocławskim kościele p.w. Najświętszej Maryi Panny na Piasku.

Matka Boża Tartakowska - Matka Boża Łaskawa - koronacja: 03.06.1991 r; Tartaków (Ukraina). W 2004 r. kopia obrazu powróciła do swojego dawnego miejsca. W 1944 r. obraz szczęśliwie uratowano od zagłady i został wywieziony do drewnianego kościółka p.w. NMP Królowej Polski we wsi Łukawiec k. Lubaczowa.

Fot. 6. Jazłowiec – Matka Boża Jazłowiecka
– Biała Pani

Izabela Wyszowska, Tadeusz Jędrysiak

Wybrana bibliografia:

Bator Z., *Od Theotokos do Niepokalanej: wizerunki z polskich sanktuariów maryjnych „Salvatoris Mater”* 2003, nr 5/1.

Chrzanowski T., *Kresy czyli obszary tęsknot*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2001.

Dziedzic S., *Śliczna Gwiazda miasta Lwowa, „Cracovia Leopoldis”* 2009, nr 2.

Koronacje papieskie wizerunków Matki Bożej wg kolejności ogłoszenia, <http://www.katolik.pl/koronacje-papieskie-wizerunkow-matki-bozej-wg>

Kukiz T., *Obrazy maryjne z Kresów, „Peregrinus Cracoviensis”* 2000, z. 8.

Pawłowiczowa M., *Obrazy Matki Bożej przywiezione po II wojnie światowej z Kresów Wschodnich*, <https://gloria.tv/article>, 2012.

Z dawna Polski tyś Królową. Przewodnik po Sanktuariach Maryjnych. Koronowane wizerunki Matki Bożej 1717-1983, Wydawnictwo Siostry Niepokalanki, Szymanów 1984.

PIELGRZYMKI FRANCISZKANÓW W ŚWIECKICH DO WŁOCH – PAŹDZIERNIK 2016 (część 3)

Przedstawiam trzecią część relacji z pielgrzymki tercjarzy do Włoch, którą nasza Wspólnota franciszkanów świeckich, działająca przy tutejszym Klasztorze, odbyła w październiku 2016 r. W poprzednich częściach zwiedzaliśmy Padwę z Sanktuariami: św. Leopolda Mandicia i św. Antoniego; Asyż z Bazylikami: Matki Bożej Anielskiej, św. Franciszka i św. Klary oraz kościół i klasztor San Damiano, Cascię i miejsca związane ze św. Ritą.

Następnym etapem pielgrzymki było Wieczne Miasto. Zatrzymaliśmy się na 3 noclegi w hotelu przy lotnisku Ciampino, skąd wyruszyliśmy na zwiedzanie Rzymu. W niedzielę 9 października po bardzo wczesnym śniadaniu zameldowaliśmy się **na Placu św. Piotra**, gdzie o godz. 10.30 **uczestniczyliśmy** na zakończenie 3. dniowego Jubileuszu Maryjnego **w uroczystej Mszy św. pod przewodnictwem Ojca Świętego**. Żałowaliśmy bardzo, że nasz sektor nie znalazł się na trasie przejazdu Ojca św. po Mszy św.

Po **zbiorowym zdjęciu naszej grupy na tle Bazyliki św. Piotra** rozpoczęliśmy zwiedzanie od Papieskiej

Bazyliki Santa Maria Maggiore - Matki Bożej Większej, zwanej także Matką Bożą Śnieżną, Matką Bożą przy Żłóbku czy też bazyliką liberyjską. Jest jedną z czterech bazylik patriarchalnych, najważniejszym miejscem kultu Maryjnego w Wiecznym

Mieście oraz największą świątynią spośród osiemdziesięciu świątyń poświęconych Matce Bożej. W Bazylice w nawie głównej podziwialiśmy cyborium ponad ołtarzem, pod którym w krypcie znajduje się **relikwiarz żłóbka świętego (Sacra Culla)** – jest to 5 listew o długości 70 – 80 cm, które przybyły do Rzymu z Jerozolimy w VII wieku.

Bazylika szczyli się pochodzącym z XII wieku cudownym wizerunkiem w stylu bizantyjskim Matki Bożej Śnieżnej, przedstawiającą Matkę Boską obejmującą prawą ręką dzieciątka Jezus. Wizerunek jest czczony szczególnie w Rzymie, gdzie nosi on wezwanie *Salus Populi Romani* (Ocalenie Ludu Rzymskiego) i gdzie był obnoszony w procesjach w czasach klęsk. Po drodze do **Bazyliki na Lateranie** odwiedzimy Sanktuarium Świętych Schodów (*Scala Santa*), Do tego ważnego miejsca kultu prowadzą SCHODY ŚWIĘTE - 28 kamiennych stopni – dzisiaj przykrytych drewnem, zgodnie z tradycją prowadzące do pałacu Poncjusza Piłata, po których stąpił Chrystus, idąc na przesłuchanie przed ukrzyżowaniem. Schody te przywiezione zostały z Jerozolimy do Rzymu w r. 326 przez św. Helenę, matkę cesarza Konstantyna I i pojawiły się w Rzymie w przededniu Roku

Świętego 1450. Od kilku wieków, tak jak i miliony wiernych przemierzaliśmy je na kolanach... W Kaplicy San Lorenzo, dawnym oratorium papieskim, znajduje się wiele relikwii, ofiarowanych przez Papieża Leona III, które były zamknięte w skrzyni z napisem Sancta Sanctorum. Szczególnie miejsce zajmuje tu obraz Chrystusa, uznawany za *acheiropoietos* (nie ręką ludzką uczyniony). Według tradycji zaczął go malować św. Łukasz a dokończyli aniołowie.

Następnie w długiej kolejce dostajemy się do **Bazyliki św. Jana na Lateranie**, jej pełna nazwa to: Papieska arcybazylika Najświętszego Zbawiciela, św. Jana Chrzciciela i św. Jana Ewangelisty na Lateranie, Matka i Głowa Wszystkich Kościołów Miasta i Świata – katedra biskupa Rzymu.

Katedra papieża, najważniejsza świątynia Kościoła rzymskokatolickiego, pierwsza i najstarsza bazylika wolnego chrześcijaństwa, była darem cesarza Konstantyna Wielkiego dla papieża Sylwestra I, który dokonał jej poświęcenia w dniu 9 listopada 324 r. W ciągu dziesięciu wieków przylegający do Bazyliki pałac był rezydencją papieży, panowało tu 161 papieży i odbyło się pięć soborów powszechnych. Bazylika na Lateranie przestała być siedzibą papieży od czasów niewoli awiniońskiej na początku XIV w. W 1377 r. papież Grzegorz IX przeniósł swą siedzibę do Watykanu.

Zwiedzając Bazylikę podziwialiśmy jej fronton z 15 potężnymi figurami u szczytu (każda o wysokości 7 m): Chrystusa, św. Jana Chrzciciela, św. Jana Apostoła i doktorów Kościoła a we wnętrzu potężne posągi 12 Apostołów i ważniejszych proroków oraz liczne nagrobki papieży. Za konfesją, czyli za ołtarzem głównym, pod baldachimem, gdzie tylko papież odprawia Mszę świętą, znajduje się bogate prezbiterium, a przy jego końcu przy ścianie na stopniach stoi tron papieski z białego marmuru, wysadzany drogimi kamieniami tworzącymi artystyczne mozaiki. Do bazyliki dobudowane jest baptysterium, czyli osobna kaplica z basenem (tzw. pisciną), gdzie katechumenom udzielano chrztu przez zanurzenie.

Wędrując dalej, nie mogliśmy pominąć leżącego na Wzgórzu Eskwilińskim Kościoła, poświęconego Najświętszemu Odkupicielowi i wzniesionego ku czci św. Alfonsa, założyciela Redemptorystów, będącego jednocześnie Sanktuarium Matki Bożej Nieustającej Pomocy. W tej świątyni, jednej z nielicznych przykładów neogotyku w Rzymie, poznaliśmy niezwykłą historię cudownego wizerunku Matki Bożej Nieustającej Pomocy, według której, to papież Pius IX powiedział Przełożonemu Generalnemu redemptorystów: „Uczyńcie ją znaną na całym świecie”!

Ikona Matki Bożej, pochodząca z XV w. odbierała najpierw cześć w Rzymie od 1499 r., kiedy to na życzenie Matki Bożej umieszczono ją w kościele św. Mateusza Apostoła. Po 300 latach kultu, obraz poszedł w zapomnienie, aby na nowo być przedmiotem kultu od 1866 r., kiedy to na życzenie papieża redemptoryści otrzymali ikonę od augustianów. W absydzie świątyni podziwialiśmy także wspaniałą mozaikę zatytułowaną: "Odkupiciel na tronie pomiędzy klęczącymi Maryją Dziewicą i św. Józefem", która została wykonana w 1964 r. na wcześniejszym fresku Rohdena.

Poniedziałek 10 października jest najdłuższym dniem na pielgrzymce. Po pobudce ok. godz. 4.30 i pobraniu suchego prowiantu wyjeżdżamy do Bazyliki św. Piotra, by tam po przejściu Drzwi Świętych znaleźć się w kaplicy św. Sebastiana, znajdującej się w prawej nawie. Tu przed **grobowcem św. Jana Pawła II**, przykrytym płytą z białego marmuru, uczestniczymy o godz. 7.15 w pierwszej Mszy św. Jest to dla wszystkich niezapomniane przeżycie modlitwne.

Następnie zaopatrzeni w watykańskie słuchawki zwiedzamy z przewodnikiem Bazylikę, jedną z najbardziej monumentalnych budowli na świecie, w której są przechowywane doczesne szczątki św. Piotra. W kościele znajduje się 45 ołtarzy i 11 kaplic. Pochowanych zostało tu (łącznie z kryptami) 147

papieży. W bazylice wśród elementów dekoracyjnych możemy wyróżnić 135 malowideł i mozaik (10 000 metrów kwadratowych!) oraz 395 posągów.

Podziwiamy m. in. sławną „Pietę” oraz kopułę Michała Anioła czy też liczne dzieła Berniniego: ołtarz Świętego Piotra z baldachimem (Cathedra Petri), nagrobki papieży Aleksandra VII i Urbana VIII oraz figurę św. Longinusa. Na zakończenie pobytu w Wa-

tykanie robimy sobie na Placu św. Piotra pamiątkową grupową fotkę na tle Bazyliki.

Z przystanku autobusowego, na wprost ogromnego Mauzoleum Hadriana zwanego obecnie Zamkiem św. Anioła, wyruszamy na zwiedzanie starożytnego Rzymu, zaczynając od Wzgórza Kapitońskiego. Wspinając się na Plac Kapitoński mijamy po drodze u podnóża schodów dwie rzeźby lwów z czarnego bazaltu a na szczycie rzeźby przedstawiające Dioskurów – Kastora i Polluksa. Na Placu Kapitońskim, zaprojektowanym przez Michała Anioła podziwiamy pomnik konny Marka Aureliusza – antyczny posąg wykonany w roku 175 naszej ery z brązu pokrytego częściowo złotem. Oryginał pomnika w 1981 r. został przeniesiony do Muzeów Kapitońskich, zaś na miejscu antycznego posągu postawiono wierną kopię. Na wprost schodów znajduje się renesansowo-barokowy budynek z wieżą zegarową Pałacu Senatorskiego, w którym mieści się Rada Miejska.

Przy przejściu na taras usytuowany za pałacem Senatorskim, który jest doskonałym punktem widokowym na Forum Romanum, niespodziewanie poznajemy pod rzeźbą słynnej wilczycy, dzięki naszemu znakomitemu przewodnikowi po Rzymie - panu Januszowi, burmistrza Rzymu panią Virginie Raggi, pierwszą kobietę na tym stanowisku w historii Rzymu a także najmłodszego burmistrza w najnowszej historii miasta.

Forum Romanum (Rynek Rzymski) zwany też Forum Magnum (czyli Wielkim) to najstarszy plac miejski w Rzymie, otoczony sześcioma z siedmiu wzgórz: Kapitołem, Palatynem, Celiumem, Eskwilinem, Wiminałem i Kwirynałem. To główny polityczny, religijny i towarzyski ośrodek starożytnego Rzymu, miejsce odbywania najważniejszych uroczystości publicznych. Na terenie Forum Romanum podziwiamy ruiny starożytnego Rzymu, m. in. łuk Tytusa, ruiny: świątyni Wenus i Romy, bazyliki Maksencjusza i Konstantyna, świątyni Boskiego Romulusa, świątyni Boskiego Juliusza, bazyliki Fulvia-Emilia, łuku Septymiusza Sewera, świątyni Saturna, świątyni Wespazjana i Tytusa, świątyni Kastora i Polluksa oraz bazyliki Iulii. Dalej dochodzimy do Forum Trajana, gdzie podziwiamy ruiny bazyliki Ulpia oraz Kolumnę Trajana – pomnik wzniesiony w 113 roku w Rzymie dla upamiętnienia zwycięstw cesarza nad Dakami.

Tuż przy Forum Trajana oglądamy najokazalszą, budowlę Rzymu, którą jest VITTORIANO – pomnik Wiktora Emanuela II, zwany także Ołtarzem Ojczyzny. Oddaje ona cześć pierwszemu królowi

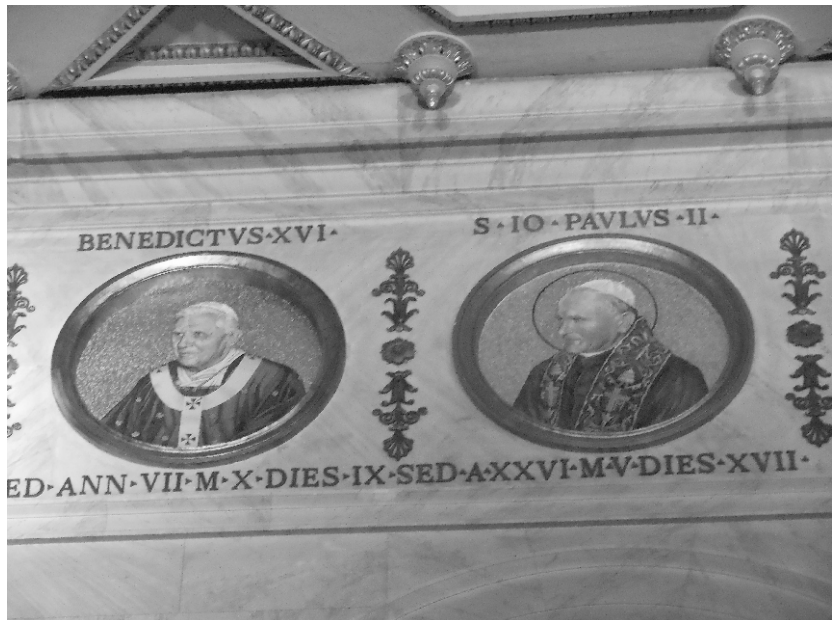
zjednoczonych Włoch, za którego panowania odrodzono jedną ojczyznę wszystkich Włochów i wyzwolono jej obywateli od obcego panowania. Ten gigantyczny monument powstały w latach 1888-1936, od 1921 r. stał się Grobem Nieznanego Żołnierza a główną jego częścią jest konny posąg Wiktora Emanuela II,

Wreszcie dochodzimy do symbolu Wiecznego Miasta, najpopularniejszego zabytku Rzymu – Koloseum a właściwie Amfiteatru Flawiuszów, powstałego w 80 roku, na zlecenie rzymskiego cesarza Wespazjana. Koloseum było największym amfiteatrem w Imperium Rzymskim: wzniesione zostało na planie elipsy, jego wysokość wynosi 57 m, obwód zaś 527 m. Pomieścić może ponad 50 tysięcy widzów.

Niedaleko Koloseum widzimy łuk Konstantyna Wielkiego, zbudowany w latach 312 – 315 dla uhonorowania dziesięciolecia sprawowania władzy przez cesarza Konstantyna oraz dla uczczenia jego zwycięstwa nad Maksencjuszem. Na łuku można oglądać rzeźby, które są przedstawieniem ludów, podbitych jeszcze przez cesarza Trajana, płyty z pięknymi płaskorzeźbami datowane jeszcze na czasy Marka Aureliusza, płaskorzeźby wywodzące się z epoki panowania samego Konstantyna, a także postaci tegoż monarchy.

Ostatnią ze zwiedzanych czterech bazylik papieskich jest **Bazylika św. Pawła za Murami**. Zbudował ją na początku IV w. Konstantyn Wielki ponad grobem św. Pawła, który znajdował się przy Via Ostiense, ok. 2 km za murami Aureliana otaczającymi Rzym, stąd nazwa świątyni. Bazylikę św. Pawła za Murami konsekrował papież Sylwester I w 324 r. Po pożarze w 1823 r., który prawie doszczętnie zniszczył świątynię, bazylikę odbudowano, starając się zachować pierwotny kształt świątyni, by ponownie ją konsekrować w 1854 r.

Bazylikę nadal poprzedza dziedziniec, otoczony granitową kolumnadą, z ustawioną pośrodku figurą św. Pawła z mieczem. Po raz kolejny przekraczamy Drzwi Święte Jubileuszowego Roku Miłosierdzia, by podziwiać wspaniałe wnętrza ogromnej świątyni, podzielone na 5 naw przy pomocy ustawionych w rzędach 80 kolumn. Pod łukiem tęczo-

wym kończącym nawę główną umieszczony jest grób św. Pawła przykryty gotyckim baldachimem wykonanym przez Arnolfo di Cambio w 1285 r.

Na ścianach naw, ułożone w długi pas, znajdują się **medaliony z wizerunkami kolejnych papieży**, od św. Piotra, poprzez Jana Pawła II, Benedykta XVI aż do Franciszka. Nawa poprzeczna połączona jest z kaplicami. Po lewej stronie znajduje się kaplica Najświętszego Sakramentu, w której można zobaczyć

krucyfiks z XIII wieku oraz drewniany posąg św. Pawła z śladami ognia, który zniszczył poprzednią budowlę. Obok kościoła znajduje się klasztor, którego dziedziniec otaczają krużganki z XIII w., dzieło kamieniarzy szkoły Cosmatisch. W klasztorze tym od VIII wieku zamieszkują benedyktyni, obecnie należący do kongregacji z Monte Cassino.

Następnym punktem programu była Fontanna di Trevi - perła architektury, wspaniałe barokowe dzieło, prawdziwy klejnot z wody i kamienia, który leży w zabytkowym centrum miasta. Rzeźbiarska, marmurowa dekoracja Fontanny di Trevi przedstawia boga mórz, Neptuna, otoczonego morskimi bóstwami - trytonami. Fontanna di Trevi w formie, jaką znamy dzisiaj powstała dopiero w XVIII wieku, na polecenie papieża Klemensa XII. Odpoczywając przy Fontannie, obserwowaliśmy turystów wrzucających do Fontanny przez lewe ramię monetę, co ponoć jest gwarancją powrotu do Rzymu.

Po czasie wolnym, spędzonym w okolicy Fontanny di Trevi, przeszliśmy do urokliwego barokowego kościoła Sant'Andrea delle Fratte (dosł. „przy krzakach”). To tutaj 29 kwietnia 1918 roku w kaplicy Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia, młody franciszkanin z Polski, przyszły rycerz Niepokalanej, Maksymilian Kolbe, odprawia swoją pierwszą mszę. Kiedy w 1982 r. papież Jan Paweł II wynosi o Maksymiliana na ołtarze, prawie rok później prymas Polski Józef Glemp funduje popiersie polskiego świętego obok wspomnianej kaplicy.

Kościół jest też od 1842 roku sanktuarium Madonny Niepokalanej, zwanej Madonną Cudu. To tutaj miał wizję Maryi Niepokalanej Poczętej francuski żyd Alfons Ratisbonne, co spowodowało jego bardzo głośnie, nagłe i niespodziewane nawrócenie. W kościele podziwialiśmy także umieszczone w głębi ołtarza na tle męczeńskiej śmierci św. Andrzeja oryginały dwóch aniołów wyrzeźbionych przez Berniniego, które zamiast na Most Aniołów trafiły w 1731 roku do kościoła Sant'Andrea delle Fratte.

Wędrówkę po Rzymie kończymy na Placu Hiszpańskim, gdzie stoi kolumna Niepokalanego Poczęcia, której historia związana jest z ogłoszeniem przez papieża Piusa IX dogmatu Niepokalanego Poczęcia NMP w dniu 8 grudnia 1854 r. Pomnik wywyższa figurę Maryi Panny Niepokalanej Poczętej, wzniesionej na potężnej, antycznej kolumnie z drogiego marmuru zwanego cipolinem. To tutaj co roku, ósmego grudnia papież udziela błogosławieństwa wiernym i wręcza strażakom wieniec z kwiatów, którym dekorują Madonnę.

Idąc dalej dochodzimy do słynnych Schodów Hiszpańskich, najdłuższych w Europie, liczących 137 stopni, przypominających kształtem motyla i prowadzących do XVI-wiecznego kościoła św. Trójcy. Kościół i schody zostały ufundowane przez rząd francuski, natomiast nazwa wiąże się z lokalizacją hiszpańskiej ambasady. U podnóża schodów przysiadamy na niewielkiej, barokowej fontannie Barcaccia, czyli "łódce". Schody Hiszpańskie są tłumnie odwiedzane przez turystów. Odbывают się na nich pokazy mody, festiwale kwiatów, a w czasie Bożego Narodzenia na tarasie schodów urządzana jest szopka.

W tej części relacji z pielgrzymki do Włoch, pozwoliłem sobie przedstawić nieco szerzej to, co związane jest z kolebką chrześcijaństwa czyli z Watykanem i Wiecznym Miastem. W następnej części relacji opowiem jeszcze o Monte Cassino, św. Filomenie, Matce Bożej Pompejańskiej, św. Ojcu Pio, o Sanktuarium Michała Archanioła w Monte San Angelo, o niezwykłym pobycie w Serracapriola i grobie Sługi Bożego O. Mateo z Agnone, o nawiedzeniu Sanktuarium w Lanciano, Manoppello i na końcu w Loreto.

Br. Jerzy - Franciszkański Zakon Świeckich

LETNIE REKOLEKCJE PORCJUNKULI

Tegoroczny wyjazd wakacyjny spędziliśmy w Kleczy Dolnej koło Wadowic - w malowniczych, górskich okolicach, tak ukochanych przez Papieża-Polaka. Dzięki staraniom Weroniki i Remika, nasz program rekreacyjno-turystyczny był bardzo bogaty i interesujący. Po drodze wstąpiliśmy do Kalisza oraz na Jasną Górę, a kolejne dni przyniosły możliwość zwiedzenia m.in. Kalwarii Zebrzydowskiej, Krakowa wraz z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, Nadwiślańskiego Parku Etnograficznego w Wygiełzowie, obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, Domu Jana Pawła II w Wadowicach czy już

w drodze powrotnej - sanktuarium w Gidlach. Część z nas, mimo początkowo niezachęcającej pogody, zdecydowała się też zdobyć Grań Jana Pawła II, a rodziny z dziećmi chętnie wybrały się na basen do Andrychowa. Czas rekreacji to jednak nie tylko zwiedzanie, ale przede wszystkim budowanie Wspólnoty poprzez rozmowy, wspólne posiłki, zabawy na świeżym powietrzu oraz tak przez nas wszystkich uwielbiane planszówki.

Druga część naszych wakacji miała charakter rekolekcyjny. Wsłuchani w kon-

ferencje charyzmatycznego ks. Radosława Rafała, rozśpiewani liturgią godzin, a przede wszystkim wpatrzeni w Najświętszy Sakrament, uczyliśmy się lepiej dostrzegać Boga w naszej codzienności oraz otwierać się na inne niż do tej pory formy bycia z Nim. Dla małżeństw był też

tradycyjnie wyznaczony czas dialogów, dla pozostałych - czas dzielenia się w małych grupkach. Pięknym i bardzo rozwijającym uzupełnieniem były prelekcje o. Artura o nauce oraz muzyce w kontekście Bożego stworzenia. W piątek po zmroku

wspólnie odprawiliśmy nabożeństwo Drogi Krzyżowej, której czytania do poszczególnych stacji samodzielnie przygotowaliśmy. Rekolekcje to też czas podsumowań - nie tylko własnego życia, ale też życia Wspólnoty. Pełni Ducha, wypoczęci i jeszcze bardziej ze sobą związani, z ufnością patrzymy na nadchodzący rok formacyjny.

Agnieszka Kowal

ROK JUBILEUSZOWY 29.06.1968 - 29.06.2018 50. ROCZNICA KORONACJI OBRAZU MATKI BOŻEJ W CUDY WIELMOŻNEJ PANI POZNANIA

XVII wieczny, franciszkański kościół p.w. św. Antoniego z Padwy, to zarazem Sanktuarium Matki Bożej w Cudy Wielmożnej Pani Poznania. Położony jest malowniczo na zboczu Góry Przemysła, na zachód od Starego Rynku. W barokowym, trójnawowym kościele w kaplicy nawy wschodniej znajduje się monumentalny, czarny, bogato zdobiony, ołtarz w formie relikwiarza z wizerunkiem Patronki Sanktuarium i miasta Poznania.

Fascynacja ruchem i teatrem sprawiła, że autor ołtarza /brat zakonny Antoni Swach/ umieścił w nim mechanizm obrotowy dla 4 kolumn i mechanizm odsłaniania i zasłaniania Cudownego Wizerunku Matki Bożej.

Obraz Matki Bożej został uznany za cudowny w 1699 roku. Głównym propagatorem kultu Matki Bożej był ówczesny kwestarz klasztorny br. Tomasz Dybowski. W trzechsetną rocznicę położenia kamienia węgielnego pod świątynię i w tysięczną rocznicę powstania biskupstwa w Poznaniu, 29 czerwca 1968r., Obraz został koronowany papieskimi koronami przez Prymasa Tysiąclecia kardynała Stefana Wyszyńskiego, kardynała Karola Wojtyłę oraz arcybiskupa Antoniego Baraniaka.

W 2018 roku przypada 50. rocznica koronacji obrazu Matki Bożej, do obchodów której zaczniemy się przygotowywać od września 2017 roku:

- 10 - 17.09.2017: XXXI Franciszkańskie Dni Maryjne
- 12.09.2017: ODPUST MATKI BOŻEJ W CUDY WIELMOŻNEJ PANI POZNANIA:
  - Msze św. o godz. 7.00; 9.00; 12.00;
  - Suma odpustowa o godz. 18.00 z udziałem delegacji z dekanatu Poznań Stare Miasto.
- 07.10.2017: "ŚWIĘTO PROWINCJI" i oficjalne rozpoczęcie przygotowania do świętowania Jubileuszu w ramach Zakonnej Prowincji św. Maksymiliana Marii Kolbego Zakonu Braci Mniejszych Konwentalnych w Polsce (Franciszkanów) - Msza św. o godz. 12.00.
- W każdy drugi czwartek miesiąca poczynawszy od miesiąca października 2017 roku, podczas Mszy o godz. 18.00 gościć będziemy w Sanktuarium duchowieństwo i wiernych z poszczególnych dekanatów poznańskich. Każda parafia dekanatu otrzyma na zakończenie Mszy św. Obraz Matki Bożej w Cudy Wielmożnej Pani Poznania.
- 22.06.2018: procesja z obrazem Matki Bożej do Fary poznańskiej i całonocna adoracja dziękczynna.

- 23.06.2018: procesja z obrazem Matki Bożej ze Starego Rynku do Archikatedry poznańskiej i wspólne świętowanie przy katedrze.

- EUCHARYSTIA JUBILEUSZOWA w Archikatedrze poznańskiej.

- 24.06.2018: dziękczynienie w Sanktuarium na Górze Przemysła.

- 29.06.2018: godz. 20.00 - koncert - dziękczynne Oratorium ku Czci Patronki Sanktuarium i miasta Poznania.

o. Leszek Klekociuk, gwardian

ZAPROSZENIE NA TRANSITUS

W dniach **1-3 października** zapraszamy na **Triduum przed uroczystością św. Franciszka z Asyżu** (Msza św. o godz. 18 z nauką i modlitwami Triduum).

We **wtorek 3 października** po Mszy św. o godz. 18 będzie miało miejsce nabożeństwo „**Transitus**”, modlitewne i misteryjne upamiętnienie śmierci Świętego i jego przejścia do niebieskiej chwały. Na to nabożeństwo prosimy przynieść świece.

XXXI FRANCISZKAŃSKIE DNI MARYJNE NA GÓRZE PRZEMYSŁA 10 - 17 WRZEŚNIA 2017 R.

1968 – 2018 – ROK JUBILEUSZOWY
50. ROCZNICA KORONACJI OBRAZU MATKI BOŻEJ
W CUDY WIELMOŻNEJ PANI POZNANIA

MARYJA W HISTORII KOŚCIOŁA

„O Ty, w Cudy Wielmożna Pani, bądź zawsze Orędowniczką i Pomocą dla Twojego poznańskiego ludu” (Z Aktu Zawierzenia)

10.09. - niedziela,

godz. 10.00; 11.30; 12.30; 18.00 - „Wielkie rzeczy uczynił mi Wszechmocny” – wprowadzenie do jubileuszu

11.09. - poniedziałek,

godz. 9.00 i 18.00 - Maryja wzorem przyjmowania woli Bożej

12.09. - wtorek,

godz. 9.00; 12.00 i 18.00 ODPUST MB W CUDY WIELMOŻNEJ - Obecność Maryi w dziejach Grodu Przemysła

godz. 18.00 – SUMA ODPUSTOWA

13.09. - środa,

godz. 9.00 i 18.00 - Przesłanie Maryi w objawieniach fatimskich

14.09. - czwartek,

godz. 9.00 i 18.00 - Maryja – Współodkupicielka świata

15.09. - piątek,

godz. 9.00; 12.00 i 18.00 – Matki Bożej Bolesnej - Cierpienie w życiu Maryi

16.09. - sobota,

godz. 9.00 i 18.00 - Piękno duchowe Maryi – Niepokalana i Wniebowzięta

17.09. - niedziela,

godz. 10.00; 11.30; 12.30; 18.00 - Maryja w życiu Kościoła

godz. 18.00 – Msza św. z homilią na zakończenie XXXI FDM

Po Mszy Świętej odnowienie Aktu Zawierzenia Poznania i Wielkopolski Matce Bożej w Cudy Wielmożnej i zastąpienie Cudownego Obrazu.

KONFERENCJONISTA – ks. dr Rafał Pajszczyk

Codziennie:

- Koronka do Miłosierdzia Bożego o godz. 15.00

- nabożeństwo różańcowe o godz. 17.30

Serdecznie zapraszają - Franciszkanie z Góry Przemysła

KLASZTOR OO. FRANCISZKANÓW

ul. Franciszkańska 2, 61-768 Poznań,

tel. 61 852 36 37

www.poznan.franciszkanie.pl

poznan@franciszkanie.gdansk.pl

Numer do druku przygotowali:

o. Michał Baranowski

– redakcja

Joanna Piechorowska

– opracowanie graficzne i redakcja